

Andrzej Małkiewicz

30 stycznia 2023

Petr Pavel

W kolejnych wyborach powszechnych przegrywają kandydaci wygodni dla Putina. Najpierw Donald Trump, potem brazylijski przywódca Jair Bolsonaro, teraz zmiana następuje w Czechach. Dotychczasowy prezydent (od 2013 r.) Miloš Zeman ściśle biorąc nie był „zwolennikiem” Putina, ale wypowiadał się niezdecydowanie, a przede wszystkim był już schorowany, poruszał się na wózku inwalidzkim i faktycznie niewiele robił, a to osłabiało czeską politykę.

Komisja wyborcza przed chwilą ogłosiła oficjalny wynik. Prezydentem Republiki Czeskiej będzie Petr Pavel, który w II turze uzyskał 58 proc. głosów przy frekwencji 70 proc – a więc zwycięstwo jest wyraziste. Urząd ma objąć 9 marca 2023 r. po zakończeniu kadencji przez Miloša Zemana (*Volby byly klidné. Státní volební komise formálně schválila výsledky*, https://www.lidovky.cz/domov/statni-volebni-komise-vysledky-voleb.A230130_095220_in_domov_hma – dostęp 30 stycznia 2023 r.).

Urodził się w 1961 r. w rodzinie wojskowych. Był oficerem służby czynnej, spadochroniarzem, potem służył w wywiadzie. Rozpoczął służbę jeszcze w czasach komunistycznych, musiał więc wstąpić do partii komunistycznej, oceniał później, że był to jego wielki błąd. Potem już był zawsze bezpartyjny. W styczniu 1993 r., wówczas w stopniu podpułkownika, w ramach misji UNPROFOR w chorwackiej Krajinie dowodził 29-osobowym oddziałem, który uratował 53 francuskich żołnierzy z bazy Karin (dwóch zginęło, a kilku zostało rannych, zanim Czesi zdążyli dotrzeć) obleżonych i odciętych w strefie między Chorwatami a Serbami przez serbskie oddziały paramilitarne „Tygrysy Arkana” Željka Ražnatovića. W 2012 r. został za to wyróżniony najwyższym francuskim odznaczeniem – Legią Honorową.

Od 1999 do 2002 r. był adiutantem dyrektora ds. operacji w Sojuszniczym Dowództwie Sił Połączonych NATO w Brunssum. W 2002 r. pełnił funkcję zastępcy dowódcy dywizji zmechanizowanej. W grudniu 2002 r., po otrzymaniu pierwszej nominacji generalskiej, objął dowództwo sił specjalnych (2002–2003). Następnie był zastępcą dowódcy połączonych sił (2003–2005). Podczas inwazji Stanów Zjednoczonych na Irak

był oficerem łącznikowym w Centralnym Dowództwie Sił Zbrojnych USA w Tampie oraz w Katarze (styczeń–kwiecień 2003 r.).

Od lipca 2011 r. do czerwca 2012 r. był zastępcą szefa Sztabu Generalnego Czeskich Sił Zbrojnych, a od 1 lipca 2012 szefem Sztabu i sprawował funkcję do 30 kwietnia 2015 r.

26 czerwca 2015 r. został szefem Komitetu Wojskowego NATO, jest to druga najważniejsza funkcja w strukturach Sojuszu (po sekretarzu generalnym). Był pierwszym wojskowym z byłych państw Układu Warszawskiego, który objął najwyższą funkcję wojskową w strukturach Sojuszu Północnoatlantyckiego. Kadencję zakończył 29 czerwca 2018 r., przeszedł na wojskową emeryturę.

Kampanię prezydencką prowadził pod hasłem „Przywróćmy Czechom spokój i porządek” („Vraťme Česku řád a klid”), przedstawiał się jako „generał Pavel”. Charakterystycznym elementem jego wizerunku stały się flanelowe koszule, jakby przez nawiązanie do polaru Zełenskiego. Bezpośrednio przed wyborami jego strona padła ofiarą rosyjskich hakerów. Ale – jak zwykle – Putinowi nie wyszło.

W kampanii wyraził poparcie dla prawa do małżeństwa dla wszystkich bez względu na płeć i prawa do adopcji przez osoby homoseksualne oraz do wprowadzenia eutanazji, natomiast jest przeciwnikiem kary śmierci. Opowiada się za przyjęciem przez Czechy euro, za większą aktywnością Czech w Unii Europejskiej i NATO.

Już wcześniej uważał, że reakcja Zachodu wobec aneksji Krymu i zajęcia Donbasu była nie dość zdecydowana.

Poparcie dla sankcji wobec Rosji potwierdzał także po inwazji na Ukrainę w 2022 r. Popierał dostawy broni dla Ukrainy i jej członkostwo w Unii Europejskiej. W grudniu 2022 r. uznał, że Ukraina ma szansę wygrać wojnę i wskazał, że należy kontynuować przekazywanie jej wsparcia, ponieważ ma to wpływ na bezpieczeństwo Czech. Jednocześnie ocenił, że z samą Rosją należy rozmawiać. Jej upadek byłby niekorzystny, ponieważ oznaczałby destabilizację mocarstwa atomowego.

W Czechach formalna pozycja prezydenta jest podobna jak w Polsce, ale tradycyjnie, zaczynając od Tomáša Garrigue Masaryka pełnili tę funkcję politycy dużej klasy, w rezultacie urząd cieszy się autorytetem i faktyczna rola głowy państwa jest dużo większa niż u nas i otoczony jest wielkim szacunkiem. Drobny przykład: istnieje trady-

cja, że na początku kadencji poczta wydaje znaczek z podobizną prezydenta. Jak poinformowały „Lidové noviny” Pavel już zapowiedział, że nie życzy sobie tego (*Nový prezident nechce známky se svou podobiznou, pošta nabízí alternativu*, https://www.lidovky.cz/domov/prezidentske-volby-2023-general-pavel-postovni-znamky-podobizna-ceska-posta.A230130_133017_in_domov_hma – dostęp 30 stycznia 2023 r.).

Zapowiedział, że po objęciu urzędu pierwszą wizytę zagraniczną złoży w Słowacji – co jest stałym obyczajem czeskich polityków – a następną w Polsce. A Zełenski już zadzwonił do niego z gratulacjami: niewątpliwie Ukraina zyskała mocnego sojusznika, już trwająca spora pomoc z pewnością wzrośnie.